

CATALUNYA, UNA ECONOMIA SÒLIDA

Catalunya viu, com en d'altres etapes de la seva història, un moment crucial. En aquest context, els economistes sotasignants, a títol personal, creuen oportú manifestar la següent opinió. És notori, en primer lloc, que els fets polítics viscuts han pogut erosionar les perspectives de la nostra economia en la incipient sortida de la crisi. Aquesta constatació no hauria de fer-nos oblidar que Catalunya manté els trets fonamentals que han fet forta la seva economia. Una estructura robusta que es concreta en indicadors positius en tot un ventall d'àmbits (inversions, producció, exportacions,...). El resultat d'aquesta evolució no desapareix fàcilment i ens ha de permetre superar qualsevol conjuntura que sigui puntualment adversa, de manera que **l'anàlisi circumstancial d'un moment determinat s'ha de contextualitzar tenint present les bases estructurals que han caracteritzat el dinamisme socioeconòmic de Catalunya al llarg de temps**, de fort component industrial, exportador, infraestructural i de PIME, el qual es veu corroborat per una elevada confiança dipositada pels inversors internacionals. I tot això sense perdre de vista la sempre necessària perspectiva temporal de llarg termini i la disponibilitat d'una elevada capacitat de resistència i d'adaptació del teixit social i empresarial suficientment demostrada per Catalunya.

En segon lloc, entenem que els partits polítics que concorren a aquestes eleccions no han de negligir la necessitat de fer propostes en favor d'una política econòmica pròpia, que corregeixi els punts febles de la realitat econòmica i recolzi els punts forts esmentats. En aquest sentit, les dades de conjuntura econòmica analitzades amb objectivitat mostren enormes punts forts en l'exportació, en l'impuls industrial, en la confiança dels inversors internacionals...

Hi ha corrents de fons de l'economia catalana que s'han anat acumulant al llarg de la història i que s'han vist reforçades aquests darrers anys com a conseqüència del procés d'adaptació a la "gran recessió" iniciada el 2008, que fan que actualment disposi d'una estructura robusta que es concreta en els indicadors positius que a continuació s'assenyalen:

Model de creixement del PIB

L'any 2017 el **PIB de Catalunya** creixerà a una taxa estimada mitja d'un 3,2%, mantenint la línia positiva del 2016 (3,5%), quan s'assolí el ritme més elevat dels darrers deu exercicis. Es tracta del quart any consecutiu de dinamisme, que ha estat superior a la mitjana de la zona euro i a la del conjunt d'Espanya, acumulant un creixement diferencial força favorable. El 2016 el PIB català va recuperar els nivells previs a la crisi en termes corrents i en volum, a l'igual que el PIB per càpita en valors corrents. Val a dir, també, que el **patró de creixement del PIB català en els darrers temps ha estat molt equilibrat**, en quant a l'aportació de la demanda interna i de les exportacions i pel que fa a tots els sectors productius, els quals s'han beneficiat de la bona marxa de l'economia, com no succeïa des de fa gairebé una dècada. A més, cal afegir l'**augment registrat per la productivitat**, que denota un creixement sostenible de l'economia, darrera del qual hi destaquen les millores tecnològiques, l'automatització i la robòtica, els canvis sectorials, i les innovacions organitzatives i en gestió empresarial.

Demanda agregada i sectors productius

El **bon ritme de la formació bruta de capital** ha estat una constant des dels inicis del procés de recuperació de l'economia catalana, sobretot en béns d'equipament, al qual s'ha afegit amb una notable força en el darrer any la inversió en construcció. Les previsions apunten que aquest model es mantindrà el 2017. Així mateix, és destacable el **dinamisme del consum privat**, que tot i que més moderadament, mantindrà enguany la inèrcia del passat.

La **tradició industrial de Catalunya és una constant que aporta força** a la seva estructura econòmica i social en molts sentits. La seva creixent contribució al conjunt econòmic català i la forta recuperació experimentada en els darrers anys, superior a la del PIB global, són garantia de futur en un context com l'actual, marcat pels canvis associats a la Quarta Revolució Industrial i a l'intens procés d'internacionalització. Val a dir que el tercer trimestre del 2017 la producció industrial catalana ha crescut un 3,7% en terme interanual, taxa que es situa en el 4,3% en el mes d'octubre, per sobre del conjunt de l'economia i del global de la indústria espanyola.

Juntament amb la indústria, s'ha de destacar la **notable recuperació de la construcció**, que després de vuit anys de contracció el 2016 tornà al creixement. El tercer trimestre del 2017 ha mostrat un augment anual d'un 6,8%, amb el clar protagonisme de la inversió residencial. També cal esmentar el creixement continuat i gairebé generalitzat de les activitats del sector serveis, amb un ascens d'un 3,3% el tercer trimestre d'enguany. Les branques d'informació i comunicacions i d'activitats professionals, científiques i administratives han estat les més actives. Dins dels serveis s'ha de remarcar la **fortalesa del turisme**. El 2016 es van superar els 18 milions de turistes estrangers i fins el mes d'octubre del 2017 s'ha experimentat un creixement d'un 6,6%, amb una pujada de la despesa declarada d'un 11,5%.

Teixit empresarial i laboral i sector exterior

Tot i els canvis de domicili social o fiscal d'empreses catalanes produïts en els darrers mesos, cal remarcar el **múscul empresarial que tradicionalment i en l'actualitat mostra Catalunya**. La demografia empresarial va créixer, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, un 2,1% el 2016, el major augment des del 2008, i el nombre de societats mercantils ha experimentat, d'acord amb dades del Registre Mercantil, una pujada neta de 15.753 unitats en el període gener-octubre del 2017. Val a dir que el total d'empreses per cada 1.000 habitants és de 86 a Catalunya, per sobre de la del conjunt estatal (75) i de la dels principals països europeus.

Des del punt de vista del mercat de treball, el balanç és molt positiu, tot i que encara insuficient. La **recuperació de l'ocupació i el descens de l'atur són fets evidents des del 2013-2014**, que es mantenen amb força durant el 2017. El mes de novembre d'enguany l'afiliació a la Seguretat Social ha crescut un 3,6% en termes anuals, mentre

que la desocupació registrada disminuí un 11,4% en el període gener-novembre. Dins de l'ocupació assalariada destaca el bon ritme experimentat per la indefinida, que en el tercer trimestre del 2017 assolí el ritme més intens des de finals del 2008.

En els darrers anys **s'ha ampliat extraordinàriament la base exportadora de l'economia catalana**, gràcies a una estratègia de futur exitosa que passa pels esforços de moltes empreses en obrir nous mercats, reduir costos i innovar en productes, serveis i gestió. Es tracta d'un canvi estructural força positiu, si es situa en un context de creixent competència internacional, sobretot de països en desenvolupament, i de desacceleració del comerç mundial, front el qual el nombre d'empreses exportadores ha crescut en 4.800 en el període 2011-2016, alhora que augmentava la quota de mercat mundial de Catalunya. Això es veu corroborat per un **superàvit de la balança comercial catalana amb la resta del món**, que el segon trimestre del 2017 suposava un 11,3% del PIB. Cal esmentar, especialment, el dinamisme dels intercanvis comercials de béns i serveis a l'estranger, que en el cas de les exportacions es preveu creixin un 6,1% enguany. En els nou primers mesos del 2017 les xifres de vendes a l'exterior han estat les millors de la història. És molt rellevant destacar el fort augment de les exportacions internacionals de béns d'alt contingut tecnològic, posant de manifest el potencial innovador i de valor afegit de l'economia catalana.

La inversió estrangera destinada a Catalunya ha assolit xifres rècords des del 2015. En el primer semestre del 2017 el creixement interanual de la inversió forana productiva ha estat d'un 20,6%, mentre que entre el 2013 i el 2016 el 35% d'aquesta dirigida a Espanya s'ha concentrat en territori català, cosa que contrasta amb el seu pes específic sobre el total del PIB estatal (19%).

Finançament i inversió públics

Tot l'anterior s'ha produït en un context **de finançament i inversió pública reduïts i per sota del que correspondria pel nivell de l'economia catalana**. Les obligacions de contenció de la despesa pública han condicionat les polítiques socials vinculades a l'Estat del Benestar i les actuacions en matèria d'infraestructures.

Totes les societats travessen al llarg de la seva història moments d'incertesa. El que les diferencia és la capacitat d'afrontar-los i els actius acumulats que permeten una estructura econòmica sòlida apta per assumir "shocks" puntuals.

Els economistes redactors d'aquest escrit han renunciat deliberadament a consideracions de caràcter polític, per tal de focalitzar l'atenció en les principals dades i característiques objectives de l'economia catalana, mantenint-les al marge del debat electoral.

Col·legiats de Mèrit del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Salvador Alemany Mas

Carles A. Gasòliba Böhm

Joan Hortalà Arau

Guillem López Casanovas

Andreu Mas-Colell

Antoni Serra Ramoneda

Joan B. Casas Onteniente (Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya)